

Yusif YUSİFOV,
Azərbaycan dövlət Pedaqoji
Universitetinin Azərbaycan
dilçiliyi kafedrasının dosenti,
ümumi dilçilik ixtisası üzrə
professor

(Əvvəli ötən sayımızda)

Səfirin təmsil etdiyi ölkəmizin ciddi problemlərlə üz-üzə gəldiyi dövr hər sahəni problemlər, çətinliklər bürümüşdür. Havadarların köməyi, ölkədə yaranmış şəraitdən istifadə edərək Ermənistanın təcavüzü, torpaqlarımızın işğal, qaçqınların və məcburi köçkünlərin axını, onların başına gətirilən faciələr, fəlakətlər xalqımızın yüksək vətəndaşlıq ləyaqətinin daşıyıcıları sayılan qabaqcıl düşüncəli başqa insanlar kimi vətənpərvər və humanist insan Hafiz Paşayevə də narahat etmiş, düşündürmüşdür. İki onillikdən sonra 2021-ci ilin fevralında işğal

aramsız çalışqanlığın uğurlu nəticələrini görmək, yaradıcı insanlar üçün mənəvi və zəhmətlə dolu həyat yolu keçməyi bacarmaq onun daşıyıcılarını həmişə öz gözələrində ucaldır. Şəmistan Nəzirinin müsbət mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlərinin daşıyıcısı kimi tanınması belə xarakterli şəxslərin, şəxsiyyətlərin həyatda tutduqları mövqelərdən, vəzifələrindən, yaşlarından asılı olmayaraq onunla həmişə ünsiyyət saxladığımızı görürük. Bu yaxınlığa, qarşılıqlı yaxşı münasibətə fikir-lərini, düşüncələrinin paylaşmasına səbəb xarakterlərin, dünyagörüşlərinin, həyatı, ayrı-ayrı varlıqlara baxışlarının uyğunluğudur. Belə insanlarda mənəvi duyğusu onların bioloji varlıq yox, şəxs olduğunu şərtləndirir. Şəxslərin isə hamısı yox müəyyən qrupu şəxsiyyət kimi formalaşır. Şəxsiyyətlərdə mənəvi hissi güclüdür. Şəxsin özsiyyəti səviyyəsinə ucalan insanların özəlliyinin başlıca göstəriciləri öz mənəviyyətə hörmət etməklə, onu uca tutmaqla yanaşı, başqalarına da bu cür hörmət bəsləmək, ünsiyyət saxladığı şəxslərin də həmişə mənəviyyətinin qorunması haqqında düşünmək, qarşılıqlı münasibətdə olduqları adamlarla öz düşüncələrini, isteklərini paylaşmağı bacarmaq, danışmaq və yazmaq bacarığına yetərincə yiyələnə bil-məkdir. Yalnız özünü dərk edən, anlayan, hərtərəfli formalaşan şəxslər şəxsiyyətdirlər. Belə insanlar özünü anlamağın dünyanı anlamaq demək olduğuna, vətənpərvərliyin el-obaya sevgidən başladığını bilir. Onlar mənəviyyətə məhəbbət, hörmət bəsləməyin ancaq özünü sevməklə eozizmlə bir araya sığmadığını, yetərli başa düşüncədir. Şəmistan Nəzirli olduqca yüksək elmi, elmi-metodik, didaktik mövzularda yazıb yaratdığı məqalələrində, eləcə də irihəcmimli monoqrafiyalarında, bədii əsərlərində öz yaradıcılıq axtarıqlarını çox ustalıqla ger-

masının 80 illiyinin tamam olması ilə bağlı ona fədakar, vətənpərvər jurnalistə, yorulmaz araşdırıcıya və yazıçıya ən yüksək mükafatların verilməsi haqqında Respublika Prezidenti Cənab İlham Əliyevə Jurnalistlər və Yazıçılar birliklərinin rəsmi təqdimatları çatdırılırdı. Prezidentin yüksək mükafatların görkəmli publisist, yazıçı və araşdırıcı Şəmistan Nəzirliyə layiq bilinməsi barədə fərmanı imzalayacağı şübhəsiz idi. Çünki haqqında söhbət açdığımız fədakar publisist-yazıçı, araşdırıcı polkovnik-leytenant yüksək adlara Prezident təqadüdünə, xalq yazıçısı, əməkdar incəsənət xadimi, general fəxri adlarını almağa tamamilə layiqdir. O, bir kollektivin işini təkbaşına görməyi bacarmışdır. Şəmistan müəllim çoxcəhətli fəaliyyəti ilə seçilən, bənzərsiz ziyalı olduğu üçün böyük alim, ictimai xadim, ustad təşkilatçı, professor Hafiz Paşayev Şəmistan Nəzirliyə qayğıkeşliklə yanaşır. Doğrudan da, zər qədri bilir deyəmi danılmaz həqiqəti əks etdirir. Onun atası rəhmətlik böyük yazıçı, məşhur ədəbiyyatşünas alim Mircalal Paşayev həmişə istedadlı,

tan Nəzirinin keçmiş və çağdaş hərb tariximizin öyrənilməsində bənzərsiz, önəmli xidmətlərini istıraqçılardan diqqətə yönəltmiş, istedadlı jurnalist və publisistin hərb tariximizin qəhrəmanlıq və vətənpərvərlik salnaməsini yaratmasında söhbət açmışdır. Müəllifin Şəmistan Nəzirinin uşaqlıq illərində böyük şairimiz Səməd Vurğunun kəndlərdən keçərək Borçalıya gətməsini yaddaşında qoruyub saxlaması, əfsanəvi şərinin möcüzəli, sirli-soraqlı ömür yolu haqqında dedikləri hərb xidmət illərində oxucuları düşündürən, onların sevgi və hörmətini qazanan Qılman İkinli yazışmaları, baş redaktoru olduğu "Azərbaycan" jurnalının hər nömrəsini postla Şəmistan Nəzirliyə göndərməsi, onun həyatında silinməz izlər qoymuş, gələcək fəaliyyətinə ədəbi publisistik yaradıcılığa, dəyərlərimizin araşdırılmasına yönəlmişdir. 1967-1972 illər BDU-nin jurnalistika fakultəsində aldığı ali təhsil də Şəmistan Nəzirinin publisist-yazıçı kimi formalaşmasında önəmli rol oynamışdır.

Xalq şairi dünya şöhrətli Səməd Vurğunun həyat yolu və yaradıcılığı, Qori seminariyasında təhsil alıb yetişən, formalaşan Azərbaycanlı ziyalıların milli dəyərlərimizin qorunması, yaşadılması və dolğunlaşdırılmasında önəmli işləri, milli hərb tariximiz eləcə də generallarımızın ömür yolu, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ordu quruculuğu, hərb sahədə qazandığı uğurlarla bağlı apardığı sistemli, çağdaş elmi özəllikləri ilə seçilən araşdırıcıları, vətənpərvərlik ruhunda yaratdığı elmi, publisistik yaradıcılıq örməkləri polkovnik-leytenant Şəmistan Nəzirliyə ümumxalq məhəbbəti qazanmışdır. O, çoxsaylı geniş elmi məzmunlu materialları üzərində ardıcıl apardığı araşdırıcıları illər keçdikcə daha da dolğunlaşdırır. Şəmistan müəlliminin

ÇOXTƏYİNLİ SOYADIN VƏ ADIN DAŞIYICISI

dan azad edilmiş Qarabağa səfərləri zamanı Amerikada Azərbaycanı təmsil edən Hafiz Paşayevin sevincdən fərəhləndiyini, gözələrinin parladığını onun keşiyində ayıq-sayıq dayanmaq funksiyasını yerinə yetirməyi yetərli dərəcədə bacardığını deməyə əsas verir. Çünki o qarşıya qoyduğu məqsədə çatmaqdan ötrü vəzifələrini yüksək vətəndaşlıq ləyaqəti mövqeyindən gerçəkləşdirə bilmişdir.

Təmsil etdiyi Azərbaycanın rahatsızlıq doğuran vəziyyəti, xalqımızın həllinə çox zəruri ehtiyac duyduğu ciddi problemlərlə üz-üzə dayanması, torpaqlarımızın yağmalanması, qaçqınların, məcburi köçkünlərin, doğma el obalarından, Respublikamızın ayrı-ayrı bölgələrinə güclü axını, onların başına gətirilən ağlasızlaşma faciəli hadisələr, azğın düşmənlərin silahlandırılaraq basqınları, ölkəsinin müxtəlif yaşlı, cinsli vətəndaşlarının hər an ölümlə üzləşmə qorxusu hamı kimi bacarıqlı diplomat, böyük superdövlətə vətənimizin səfiri, humanist insan, yüksək vətəndaşlıq ləyaqətinin yetərli daşıyıcısı, məşhur fizik alim Hafiz Paşayevə də həyəcanlandırmış, narahat etmişdir. Məqalədə ikionillik sonra 2021-ci ilin fevralında onunla işğaldan azad olunmuş Qarabağa səfərdə Hafiz müəlliminin gözələrinin sevincə parladması xoşbəxt həyatın başladığını göstəricisi idi. Məqalədə bunların insanda qürur hissi oyadığı, çətin günlərin keçməsi qovuşduğunu, çalışqanlığın nəticəsiz qalmadığını, millətin ümidlərinin doğrulduğunu, xeyallərin gerçəkləşdiyini göstərən belə görüntülərin insanda ruh yüksəkliyi yaratması fərəhli günlərin çalacağından xəbər verirdi. Bu xoşbəxt xəbərlərin insanlar üçün önəmliyi-nə şübhə yoxdur. Çoxcəhətli işlərin,

çəkləşdirməyi, ifadə etməyi bacardığına görə müxtəlif ixtisaslara, peşələrə yiyələnmiş ziyalıların hörmətini, rəğbətini, çoxsaylı oxucuların bitib qurtarmaz sevgisini qazanmağı bacara bilmişdir. O, uşaqlıqdan qəbahətə, rozalətlərə nifrət, müsbət əxlaqi keyfiyyətlərə hörmət, sevgi bəsləmək tərbiyyəsi almış insanlar qrupundadır. Şəmistan Nəzirli haqqında düşünəndə, yazanda neçə yüzillik sınaqlardan süzülərək günümüzdə gəlib çatmış hikmətlərlə dolu müdrik koləmlərin, sözlərin eləcə də həmin mənəvi dəyərlərin bilicilərinin deyimlərini ona yönəltməyə zəruri ehtiyac duyursan. Bunu həyata keçirməyə, gerçəkləşdirməyə yetərincə imkan verən həmin görkəmli yaradıcı insanın dolğun və geniş yaradıcılıq axtarıqları prosesində yazdığı dəyərli örməklərdir. Onlar arasında çağdaş tədqiqat sahəsində tanınmış nümayəndə statusunun daşıyıcısı yazıçı-publisist Şəmistan Nəzirinin böyük zəhmətinin çox uğurlu gösəricisi adını qazannmış "Nüfuzlu nəsillər tarixindən" (Bakı, Azərbaycan Nəşriyyatı MMC, N 06(23), 592 səh) kitabında XVIII əsr klassik Azərbaycan şairi, məşhur ictimai-siyasi xadim M.P. Vaqiflə bağlı indiyədək qaranlıq qalmış, bilinməyən həqiqətləri işıqlandırmışdır. Müasir, çağdaş Azərbaycan jurnalistikasının tanınmış nümayəndəsi, publisist-yazıçı, el-obasını ürəkdən sevmə Şəmistan Nəzirli fəaliyyəti dairəsi geniş olan publisist, yazıçı və araşdırıcıdır. Azərbaycan Jurnalistlər və Yazıçılar birliyinin üzvü Xalq Cümhuriyyəti və milli hərb tariximizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin yorulmaz tədqiqatçısı Şəmistan Nəzirinin anadan ol-

bilikli, bacarıqlı insanların xeyirxahı olması, onlardan öz köməyini əsirgəməmişdir. Yeni Azərbaycanca (2021-30 aprel -3) qezetində Hafiz Paşayevin çoxcəhətli işləri, Amerikada Azərbaycanın ilk səfiri olması, dünyanın bu supergüc ölkəsində uğurlu diplomatik fəaliyyəti, orada gərgin iş çədvəlinə uyğun işləmə, bu-nunla belə, ölkəmizin ön diplomatik cəbhəsi sayılan səfirliyimizdə Azərbaycan gəncləri üçün vaxt ayırması, onlara amerikalıların münasibəti, Azərbaycanı tanıtməyə yolları, vətənə necə xidmət etməyi açıqlaması alqışlanmalıdır. Azərbaycanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən altı səfirinin yetişməsinin indi heç də təəccüblü görünməməsi, onların bizim diplomatlarımızın ən güclü kadrlarına çevrilməsi, Hafiz müəllimin gənclərə peşəkarlıqla verdiyi təlim onun vətənpərvər xidmətidir. Onu da deyək ki, Azərbaycan jurnalistikasının araşdırılmasında Şəmistan Nəzirinin xidmətləri həmişə diqqəti çəkməyi, buna görə də el-obasına ürəkdən bağlı olan yazıçı-publisist, Azərbaycan Jurnalistlər və Yazıçılar birliyinin üzvü, Xalq cümhuriyyəti, eləcə də milli hərb tariximizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin araşdırılmasında yetərli xidmətlərini görər şübhə qazanan Şəmistan Nəzirinin 2022-ci ildə anadan olmasının 80 illiyi tamaam olanda Azərbaycan mətbuat şurası yorulmaz, zəhmətsevər araşdırıcı, jurnalisti 80 yaşının tamam olmasına görə xatirə diplomu ilə təbrik etmişdi.

T. Rüstəmovun 23-29 avqust 2022-ci il qezetinin 12-ci səhifəsində dərc edilmiş "Hərb tariximizin səlnaməçisi, tədqiqatçı jurnalist Şəmistan Nəzirli 80 yaşında" adlı yazısında AMŞ sədri Əflatun Amasov göstərilən diplomu yubilyara verərək səmimi təbrik nitqində Azərbaycan tanınmış ustad jurnalisti Şəms-

son iki əsrlik Azərbaycan sosial düşüncə tarixinin, həmçinin milli-mənəvi özəlliklərinin ən önəmli, açıqlanmasında, hadisələrin, faktların, ümumiləşdirilərək mənəvi dəyərlərimizə çevrilməsində böyük xidmətləri olmuşdur. Şəmistan Nəzirinin ara vermədən ciddi publisistik, elmi-nəzəri məzmunlu araşdırıcıları aparmasını və yaşıdan xeyli cavan görünməsinin başlıca səbəbini elmi iş-dən estetik zövq almasında görmək olar. Böyük dilçi əlimlər: Əməkdar elm xadimi, filologiya üzrə elmlər doktoru, professor Qəzənfor Kazimov, prof. Qəzənfor Paşayev, filologiya üzrə elmlər doktoru, akademik Nizami Cəfərov, prof. İsmayıl Məmmədov, prof. İsmayıl Kazimov, zəhmətsevər filoloq əlim, talantlı şair, nasir və dramaturq Əlirza Xələfli də bu mənəvi keyfiyyətin yetərli daşıyıcılarıdır. Belələri sayca azdır.

Şəmistan Nəzirli öz xalqına qələmi ilə yetərincə xidmət etməyi bacaran yaradıcı ədəbi şəxsiyyətlərdəndir. O, mənəvi və zəhmətlə dolu həyat yolu keçmişdir. 1942-ci ilin avqustun 12-də soykökü Qazaxın Şıxlı kəndindən olan Qərbi Azərbaycanın loru nahiyəsinin Yuxarı körpülü obasında dünyaya göz açmış, ilk məqaləsini 16 yaşında yazıb, "Sovet Ermənistanı" qezetində dərc etdirmişdir. Ali məktəbə daxil olanadək qezetlərdə yetərli sayda oçer, hekayə və publisistik yazıları çap olunmuşdur. Orta məktəbi bitirəndən sonra texniki peşə təhsili almış, hərb xidmətə çağırılmış orduada əsgəri borcunu başa çatdırmışdır. Peşəkar jurnalist kimi yetişdikdən sonra indiki Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin coxtərəfli qezetində işləməyə başlamış, sonra Azərbaycan Televiziya-sının hərb vətənpərvərlik redaksiyasında işləmişdir.